İŞ KAZALARI VE İSTATİSTİKLERE YANSIYANLAR

Ülkemizde ve dünyada teknolojinin gelişmesiyle beraber insan hayatında hem olumlu hem de olumsuz değişiklikler yaşanmıştır. Son zamanlarda sıkça şahit olduğumuz iş kazaları ve buna bağlı çalışan ölümlerini, insandan daha hızlı ve daha kaliteli ürün üreten makinelerin yer alması ve her şirketin/kurumların bu yeni ve sürekli gelişen teknoloji karşısında mücadele edebilecek güçte olamaması; şirketler/kurumlar arası artan rekabet ortamı, kısa zamanda daha fazla kazanma arzusu ve hem işverenden hem de çalışandan kaynaklı yaşanan birçok ihmal iş kazalarını arttırarak telafisi olmayacak sonuçlar doğurmuştur.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından her ay düzenli olarak yapılan Hanehalkı İşgücü Anketine 2013 yılında (Nisan-Mayıs-Haziran aylarında) modül anket olarak "*İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri*" konulu araştırma eklenmiştir. Bu araştırmayla Türkiye'de son 12 ay içinde (sürekli ya da değil) istihdamda olanlardan iş kazası geçirenlerin ve istihdamda olanlar ya da geçmişte çalışmış olanlardan kaynaklı veya iş nedeniyle kötüleşen hastalık ve sağlık sorunlarına maruz kalanların belirlenmesi amaçlamıştır.

Uygulamaya dahil olan 42 360 örnek hanehalklarından 36 681' i ile anket uygulanmış ve bu hane fertlerinden 15 ve daha yukarı yaşta toplam 95 361 fert ile görüşülmüştür. Görüşülen 15 ve daha yukarı yaşta ve istihdamda olan bu fertlere son 12 ay içindeki sürekli olarak veya belli dönemlerde ücretli, maaşlı, yevmiyeli, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak bir iktisadi faaliyette bulunurken işyerinde veya iş esnasında meydana gelen ve bir yaralanmayla sonuçlanan tüm kazalar sorgulanmıştır. Elde edilen sonuçlardan hareketle; son 12 ay içerisinde istihdam edilen fertlerden iş kazası geçirenlerin oranı ve sektör bazında yaşanan iş kazaları irdelenmiştir.

Tablo 1: Son 12 ay içerisinde istihdam Edilenlerden Cinsiyete Göre İş Kazası Geçirenler, 2007-2013

(Bin kişi, 15+ yaş)

	Son 12 ay içerisinde istihdam edilenler		Son 12 ay içerisinde İŞ KAZASI geçirenler			
	Sayı		Sayı		Oran (%)	
	2007(1)	2013	2007(1)	2013	2007(1)	2013
Toplam	24 470	30 614	725	706	3,0	2,3
Erkek	17 419	20 428	632	576	3,6	2,8
Kadın	7 051	10 187	93	131	1,3	1,3

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
(1) 2007 sonuçları, 2008 bazlı nüfus projeksiyonuna göre revize edilmiştir.

Tablo 1'i incelediğimizde son 12 ay içerisinde istihdam edilen fertlerden iş kazası geçirenlerin oranı 2007 yılında % 3,0 iken, 2013 yılında bu oran azalarak % 2,3 seviyesinde gerçekleşmiştir. Erkeklerde bu oran 2007 yılında % 3,6 iken 2013 yılında % 2,8'e gerilemiştir. Kadınlarda ise istihdam artışına rağmen yaşanan iş kazaları oranı % 1,3 seviyesinde kalmıştır.

Tablo 2 :Son 12 ay içerisinde istihdam Edilenlerden Ekonomik faaliyete göre iş kazası geçirenler, 2007-2013

(Bin kişi, 15+ yaş)

Ekonomik Faaliyet (NACE Rev.2)		Son 12 ay içerisinde istihdam edilenler		İş Kazası: Son 12 ay içerisinde iş kazası geçirenler			
		Sayı		Sayı		Oran (%)	
		2007(1)	2013	2007(1)	2013	2007(1)	2013
Toplam		24 470	30 614	725	706	3,0	2,3
A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık	6 117	7 555	122	148	2,0	2,0
B	Madencilik ve taş ocakcılığı	136	121	14	13	10,3	10,4
C	İmalat	4 634	5 504	237	183	5,1	3,3
D,E	Elektrik, gaz, buhar, su temini ve kanalizasyon	134	244	7	13	5,2	5,2
F	İnşaat	1 804	2 346	82	101	4,5	4,3
G,I	Toptan ve perakende ticaret, lokanta ve oteller	5 026	5 889	132	114	2,6	1,9
H,J	Ulaştırma, depolama ve haberleşme	1 346	1 565	48	41	3,6	2,6
K-N	Mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumları yardımcı iş hizmetleri	1 173	2 371	15	31	1,3	1,3
O-U	Toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmet faaliyetleri	4 100	5 018	68	62	1,7	1,2
-	8 yıldan önce işten ayrılanlar	-	-	-	-	-	-

TÜİK, İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri Araştırması Sonuçları, 2013
Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
(1) 2007 sonuçları, 2008 bazlı nüfus projeksiyonuna ve Nace Rev1&Nace Rev2 geçiş oranlarına göre revize edilmiştir.
(2) Tüm ekonomik faaliyetler, Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE Rev.2)'ye göre 9 ana sektör itibariyle verilmiştir.

Ekonomik faaliyete göre iş kazası geçirenlerin içerisinde en büyük payı tablo 2'den de görüleceği üzere hem 2007 yılında hem de 2013 yılında madencilik ve taş ocakçılığında çalışanların geçirdiği kazalar almıştır.

2007 yılında madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe iş kazası geçirenlerin oranı % 10,3 iken 2013 yılında bu oran % 10,4'e yükselmiş; elektrik, gaz, buhar, su ve kanalizasyon sektöründe iş kazası geçirenlerin oranı 2007'de ve 2013'de % 5,2 ile sabit kalmış iken, inşaat sektöründe iş kazası geçirenlerin oranı 2007 'de % 4,5'den 2013'de % 4,3'e gerilemiştir. En az iş kazası geçiren sektörlerse "toplum hizmetleri, sosyal ve kişisel hizmet faaliyetleri" ve "mali kurumlar, sigorta, taşınmaz mallara ait işler ve kurumları yardımcı iş hizmetleri" yer almıştır.

Sonuçlardan hareketle iş kazaları ülkemizde yaşanan en önemli sorunların başında yer almakta ve her geçen gün gündemdeki yerini korumaktadır. *6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunuyla* çalışanların sağlıkları güvence altına alınmasına rağmen yeterli denetimlerin yapılmaması ve çalışandan da kaynaklı birçok ihmal iş kazalarını maalesef önleyemeyerek telafisi olmayan sonuçları beraberinde getirmiştir. Sadece bir sektörde değil birden fazla sektörde yaşanan iş kazaları hem çalışanları hem de işverenleri büyük zarara uğratmakla birlikte aynı zamanda işlerin zamanında meydana gelememesine; böylelikle iş kayıplarına neden olmaktadır. Bu nedenle alınacak her türlü güvenlik tedbiri bir hayatı kurtarmakla kalmayıp yaşanan maddi ve manevi kayıpları da önleyecektir.

"Unutulmamalıdır ki, önlemek ödemekten daha ucuz ve insancıldır bir davranıştır."

M. Meriç ÖZEN
Sosyolog